

[Pradžia](#) > ... > [Jūsų Teisės](#) > [Nepilnamečių Teisės Teismo Procesuose](#) > [Latvia](#)

Nepilnamečių teisės teismo procesuose

Turinį pateikė

Latvija

Latvija

1. Vaiko veiksnumas

Pagal Latvijos teisę pilnametystės, t. y. 18 metų, sulaukę asmenys turi veiksnumą civiliniame procese; su nepilnamečiais susijusias bylas teisme iškelia jų teisiniai atstovai. Teisiniai atstovai dažniausiai yra vaiko tėvai arba globėjas.

Teisės aktuose numatytais atvejais nepilnamečiai turi teisę savarankiškai naudotis savo civilinėmis procesinėmis teisėmis. Tokiais atvejais teisiniai atstovai gali būti kviečiami padėti nepilnamečiui teismo procese. Reikėtų pažymėti, kad vaikai turi teisę laisvai reikšti savo nuomonę ir šiuo tikslu gauti ir siųsti bet kokios rūšies informaciją, taip pat teisę būti išklaustyti atliekant bet kokius su jais susijusius veiksmus ar procedūras. Jeigu vaikas geba suformuluoti savo nuomonę, į ją reikia atsižvelgti priklausomai nuo vaiko amžiaus ir brandos.

2. Galimybė dalyvauti pakeistame teismo procese

Teismų darbas organizuojamas siekiant užtikrinti, kad bylos, susijusios su vaiko teisių ir interesų apsauga, būtų nagrinėjamos skubos tvarka.

Pagal teisės aktų nuostatas bylose, susijusiose su vaiku, pvz., santuokos nutraukimo, vaiko kilmės nustatymo ir panašiose bylose, siekiant atskleisti įrodymus suteikiama didelė veiksmų laisvė. Siekiant išsiaiškinti vaiko nuomonę ir pateikti ją teismui, paprastai kreipiamasi į kompetentingą savivaldybės instituciją, t. y. šeimos bylą teismą, kurį sudaro specialiai parengti specialistai, išsiaiškinantys vaiko nuomonę jam pažįstamoje aplinkoje.

3. Tarpdisciplininiai aspektai

Vaiko teisių apsauga įgyvendinama bendradarbiaujant su šeima, centrinės ir vietos valdžios institucijomis, viešosiomis organizacijomis ir kitais fiziniais bei juridiniais asmenimis.

Pagal Vaiko teisių apsaugos įstatymą centrinės ir vietos valdžios institucijų bendradarbiavimą vaiko teisių ir šeimos teisių apsaugos klausimais, patenkančiais į jų kompetencijos sritį, koordinuoja Gerovės ministerija.

Latvija taiko specialią procedūrą (2017 m. rugsėjo 12 d. Ministrų kabineto reglamentas Nr. 545 dėl institucinio bendradarbiavimo vaiko teisių apsaugos srityje), kuria reglamentuojama centrinės ir vietos valdžios institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimo šioje srityje tvarka. Bendradarbiavimas vykdomas padedant savivaldybėse įsteigtoms kolegialioms konsultacinėms grupėms ir Bendradarbiavimo vaikų reikalų klausimais tarybai. Be kita ko, bendradarbiavimo grupės nagrinėja atskirus atvejus, susijusius su galimais vaiko teisių pažeidimais tais atvejais, kai reikia imtis skubių veiksmų ir bendradarbiauti kelioms institucijoms ir kai viena institucija padėties išspręsti negali arba paaiškėjus, kad padėties neįmanoma išspręsti ilgesnį laiką.

4. Specialistų mokymas

Teisės aktuose įtvirtintos nuostatos dėl įvairių specialistų (teisėjų, prokurorų, teisininkų, teismo pareigūnų ir teismo psichologų), kurie vertina vaiko mąstyseną, taip pat atestuotų notarų, su vaikais dirbančių policijos darbuotojų ir kitų asmenų, kurie turi įgyti specialiųjų žinių vaiko teisių apsaugos srityje. Teisėjų mokymo vaiko

teisių klausimais veiklą organizuoja Teisingumo ministerija.

5. Vaiko interesai

Pagal Vaiko teisių apsaugos įstatymą visuose su vaiku susijusiuose teisiniuose santykiuose pirmenybė teikiama vaiko teisėms ir interesams. Latvijoje visuose su vaikais susijusiuose veiksmuose, kuriuos vykdo centrinės ar vietos valdžios institucijos, viešosios organizacijos, kiti fiziniai ar juridiniai asmenys, teismai ir kitos teisėsaugos institucijos, pirmenybė turi būti teikiama vaiko teisėms ir interesams.

Visi fiziniai ir juridiniai asmenys turi ginti vaiko interesus visais veiksmais ir sprendimais, kurie turi arba gali turėti tiesioginės ar netiesioginės įtakos tam vaikui. Nustatant vaiko interesus turėtų būti siekiama rasti tvarų vaiko padėties sprendimą, tinkamai atsižvelgiant į konkrečią padėtį ir teisės aktuose nustatytus kriterijus.

6. Teismo procesų, kuriuose dalyvauja vaikai, sprendimų stebėseną ir vykdymą

Kai tik įsigalioja teismo sprendimas, turintis įtakos vaiko teisėms ir interesams, arba kai jis turėtų būti vykdomas nedelsiant, tačiau nėra vykdomas, vaiko teisinis atstovas teismo pareigūnui gali pateikti vykdomąjį dokumentą. Teismas išsamios informacijos apie teismo sprendimą vaikui asmeniškai nesiunčia. Daroma prielaida, kad vaiko tėvai arba globėjas, kaip teisinis atstovas, veikdami vaiko interesų labui, paaiškins teismo sprendimą atsižvelgdami į vaiko gebėjimą jį suprasti ir perduos reikiamą informaciją apie pažangą, padarytą vykdant sprendimą. Siekdamas užtikrinti bylų, susijusių su globos ir bendravimo teisėmis, sprendimų vykdymą, teismo pareigūnas prirėkęs bendradarbiauja su šeimos bylų teismu ir duoda nurodymus pateikti vykdymui reikalingą informaciją ir dalyvauti vykdymo procese.

7. Galimybė pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis

Civiliniuose procesuose su nepilnamečiais susijusioms byloms vadovauja jų teisiniai atstovai, kurie paprastai yra vaiko tėvai arba globėjas. Tais atvejais, kai pagal įstatymą nepilnamečiai gali savarankiškai naudotis savo civilinėmis procesinėmis teisėmis, taip pat dalyvauja jų teisiniai atstovai.

Numatyta papildoma vaikų, nukentėjusių nuo smurto šeimoje, apsaugos priemonė. Kai vaikas patiria smurtą ar jo atžvilgiu vykdoma prievartinė kontrolė, prašymą dėl apsaugos, atsižvelgiant į vaiko interesus, gali pateikti ne tik vienas iš vaiko tėvų arba globėjas, bet ir šeimos bylų teismas arba prokuroras. Tai reiškia, kad jeigu dėl kokių nors priežasčių vaiko teisinis atstovas nesiima veiksmų vaiko teisėms apsaugoti, prašymą teismui gali pateikti viena iš pirmiau minėtų kompetentingų institucijų. Reikėtų pažymėti, kad apsaugos nuo smurto galima prašyti bet kuriame civilinio proceso etape, taip pat prieš pareiškiant ieškinį.

8. Įvaikinimo procedūra, įskaitant tarptautinį įvaikinimą

Latvijoje nepilnamečiai vaikai gali būti įvaikinami tuo atveju, kai tai atitinka jų interesus. Teisiniai įvaikinimo pagrindai nustatyti Civilinėje teisėje. Įvaikinimo procedūra nustatyta Ministrų kabineto reglamentu. Įvaikinimą patvirtina teismas. Vaikas gali būti įvaikintas, jeigu prieš patvirtinant įvaikinimą jį globoja ir prižiūri įvaikinanti šalis, o vietos valdžios institucijos – šeimos bylų teismo – įsteigta globos ir priežiūros institucija nustatė, kad vaikas ir įvaikinanti šalis tinka vienas kitam, ir yra pagrįstų priežasčių manyti, kad įvaikinus atsiras tikri vaiko ir tėvų santykiai. 12 metų sulaukęs vaikas turi duoti asmeninį sutikimą dėl įvaikinimo.

Asmuo, norintis įvaikinti vaiką, turi pateikti atitinkamą prašymą šeimos bylų teismui. Siekdamas nustatyti tinkamumą įvaikinti, šeimos bylų teismas pagal įvaikinimo procedūrą atlieka įvaikinančios šeimos tyrimą. Vaikas gali būti perduotas įvaikintojų šeimos globai teismo sprendimu.

Teisės aktuose numatytais atvejais ir tvarka tarptautinis įvaikinimas galimas užsienio valstybėje, kuri privalo laikytis 1993 m. gegužės 29 d. Hagos konvencijos dėl vaikų apsaugos ir bendradarbiavimo tarptautinio įvaikinimo srityje ir 1989 m. lapkričio 20 d. Vaiko teisių konvencijos, dėl kurios Latvija yra sudariusi dvišalę sutartį, kuria apibrėžiami tarpusavio teismo bendradarbiavimo užsienio įvaikinimo srityje ypatumai. Tarptautinis įvaikinimas užsienio valstybėje gali būti vykdomas gavus Užsienio įvaikinimo komisijos nuomonę, kurioje pateikta išvada, kad tarptautinio įvaikinimo procesas atitinka šiame įstatyme nustatytus vaiko teisių

apsaugos principus ir vaiko interesus.

■ Paskutinis naujinimas: 19/08/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.